

18.10.2023

6-А-Б

Історія

вч. Рзаєва Н.О.

Тема: Цивілізації річкових долин: Месопотамія (Межиріччя).

Мета уроку: ознайомити учнів із впливом природно-географічних умов на розвиток є цивілізації Месопотамія, повсякденним та господарським життям; формувати інформаційну компетентність: розвивати вміння учнів працювати з джерелами історичної інформації, формувати хронологічну компетентність: навчати учнів локалізувати історичні події у часі; розвивати вміння працювати з історичною картою, вчити знаходити на карті територію Передньої Азії, долини річок Тигр, Євфрат; виховувати повагу до праці, трудової діяльності людини

Актуалізація опорних знань

«Коло думок»

- Від чого залежав добробут жителів долини Нілу?
- Чого жителі Єгипту мали вдосталь і що могли продавати?
- Що жителі Єгипту вимушені були купувати?
- Чому іригаційні роботи вимагали участі усього дорослого населення общини?
- Хто повинен був контролювати виконання всіх робіт?

Бліц-тест

1. Давній Єгипет був розташований:

- а) у Центральній Африці;
- б) у Північно-Східній Африці;
- в) на заході Африки.

2. Головним заняттям стародавніх єгиптян було:

- а) скотарство;
- б) землеробство;
- в) рибальство;
- г) полювання.

3. Ніл впадає:

- а) у Чорне море;
- б) у Середземне море;
- в) у Червоне море.

4. Головна зернова культура Єгипту:

- а) ячмінь;
- б) пшениця;

в) рис.

5. Давні єгиптяни називали свою країну:

а) «Червона земля»;

б) «Чорна земля»;

в) Єгипет.

6. Шадуф — це ... :

а) канал для зрошування;

б) особливий пристрій для подачі води на узвишшя.

Мотивація навчальної діяльності.

Перегляньте відео: <https://youtu.be/FYdVOASJiQ0>

Вивчення нового матеріалу

Природні умови Месопотамії

В горах Вірмени беруть свій початок дві річки: Євфрат і Тигр. Вони течуть на південний схід і впадають у Перську затоку. Країну, яка була в давнину розташована на берегах цих двох річок (по середній і нижній течії), називають Дворіччям. Греки називали – Месопотамія, що їх мовою означає Межиріччя.

Дворіччя – це регіон в Азії, давньогрецькі географи дали назву цій землі Месопотамія (Межиріччя).

Шумери - стародавній народ, що населяв південь нижнього Межиріччя.

Утворення держави Велика роль жерців, нерідко ставали правителями. Кожне місто було столицею невеликої держави, до якої входили саме місто та його околиці. Таке невелике державне утворення історики називають містом-державою. Між містами-державами Дворіччя точилася боротьба за родючі землі. Для захисту своїх земель кілька міст об'єднувалися у військові союзи. Згодом такі союзи ставали постійними. Так у Дворіччі постають перші великі держави Аккад, Шумер. Одним із визначних царів Аккаду був Саргон. Легенда. Близько 2330 р. до н. е. з півночі на Шумер напав цар Саргон. У полон потрапили царі всіх міст - держав. Саргон приніс їх в жертву своїм богам. Після цього він об'єднав Шумер і Аккад в єдине Аккадське царство.

Робота з картою

Розгляньте карту та поміркуйте, де було зосереджено життя людей?

Записати до зошита:

Енсі – людина, яка займалася нагальними питаннями повсякденного життя.

Лугаль – у часи, коли загрожувала небезпека, шумери обирали царів, які виконували роль військового командира.

Місто-держава – держава, яка складається з одного міста та навколишньої території.

Клинопис – система письма, якою користувалися жителі Давнього Дворіччя, перша система письма винайдена людством.

Утворення держави

Велика роль жерців, нерідко ставали правителями. Кожне місто було столицею невеликої держави, до якої входили саме місто та його околиці. Таке невелике державне утворення історики називають містом-державою. Між містами-державами Дворіччя точилася боротьба за родючі землі. Для захисту своїх земель кілька міст об'єднувалися у військові союзи. Згодом такі союзи ставали постійними. Так у Дворіччі постають перші великі держави Аккад, Шумер.

Одним із визначних царів Аккаду був Саргон. Легенда. Близько 2330 р. до н. е. з півночі на Шумер напав цар Саргон. У полон потрапили царі всіх міст - держав. Саргон приніс їх в жертву своїм богам. Після цього він об'єднав Шумер і Аккад в єдине Аккадське царство.

Робота з таблицею (запишіть в зошит)

Спільне між Єгиптом та Месопотамією

Єгипет	Спільне	Месопотамія
Природно-географічні умови		
<u>Північно-східна Африка</u> <u>Єгипет</u> <u>єдина річка- Ніл</u> <u>Дельта – пониззя Нілу</u>	<u>південна країна Сходу</u> <u>річки</u> <u>Багато сонячних днів,</u> <u>t° +50</u> <u>Щорічні повені</u> <u>Родючий, м'який, чорний</u> <u>Мул</u>	<u>Передня Азія</u> <u>Ірак</u> <u>дві – Тигр і Євфрат</u> <u>вся територія- вісімка</u>

<u>Папірус</u>	Дерева для будівництва <u>немає</u> цінна сировина	<u>Глина, фінікова пальма</u>
Населення та його заняття		
Народ <u>єгиптяни</u> <u>ієрогліфи</u>	<u>Землеробство, скотарство,</u> <u>ремесло</u> <u>Іригація шадуф</u> <u>Осушування болот</u> писемність	<u>Південь- шумери,</u> <u>північ- аккадці 4 тис.</u> <u>клинопис</u>
Утворення держави		
<u>номи</u> <u>Північне і південне</u> <u>царства</u> <u>В 3000 р. до н. е., Міна</u> <u>Фараон- верховний жрець</u> <u>Гробниці піраміди</u>	перші поселення держави об'єднання правителі храми	<u>Міста – держави</u> <u>Шумер і Аккад</u> <u>В 2330 р. до н. е.,</u> <u>Саргон Аккадське</u> <u>царство</u> <u>Жерці –правителі – енци</u> <u>зиккурати</u>

Узагальнення. Систематизація.

Дайте назву хмаринці слів. Поясніть основні поняття і терміни

Скориставшись уявним мікрофоном, доповніть твердження: Раніше я не знав / не знала, що...

Домашнє завдання:

- 1. Прочитайте §17**
- 2. Запишіть у зошит порівняльну таблицю «Спільне між Єгиптом та Месопотамією»**

Завдання надсилайте на освітню платформу Human, або на ел. адресу nataliarzaeva5@gmail.com

Бажаю успіхів у навчанні!